

บทเรียนจากประเทศสิงคโปร์ : 50 ปีแห่งการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

สุธาสนี พูแสง
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กรมการพัฒนาชุมชน

เมื่อ 50 ปีก่อนสิงคโปร์ ประเทศเล็ก ๆ ประเทศหนึ่งที่มีขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่นอกปลายทิศใต้ของคาบสมุทรมลายู เป็นที่รับรู้กันในนามของประเทศเมืองท่า เป็นชุมทางของเส้นทางเดินเรือและเป็นแหล่งชุมนุมการค้าขาย เป็นประเทศที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้า โดยมีพ่อค้าคนกลางในการขายสินค้า เป็นท่าเรือขนส่งสินค้าปลอดภาษี การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศและการขยายตัวของสังคมเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งสภาพแวดล้อม กระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่และก่อให้เกิดแม่น้ำเน่าเสียจากคราบน้ำมันของเรือขนส่งสินค้า และปัญหาขยะที่ส่งกลิ่นเน่าเหม็น แต่เมื่อเวลาผ่านไปเพียงห้าสิบกว่าปี ประเทศสิงคโปร์ก็สามารถก้าวข้ามปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ และพัฒนาประเทศให้อยู่ในระดับขั้นแนวหน้า เป็นหนึ่งในประเทศที่มี GDP สูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก และในขณะเดียวกันก็มีแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จนมีความโดดเด่นใน

เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรและการวางแผนผังเมือง

เมื่อวันที่ 23 – 27 เมษายน 2561 ที่ผ่านมา ข้าพเจ้าในฐานะข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง เป็นผู้มีสิทธิรับทุนรัฐบาล เพื่อฝึกอบรมระยะสั้น หลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะส่วนบุคคลและทักษะการทำงานสำหรับข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง ณ Nanyang Technological University สาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งตลอดระยะเวลาทั้ง 5 วันของการเรียนรู้และมีโอกาสได้ศึกษาดูงานนั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้แนวคิดที่เป็นประโยชน์และปัจจัยจากหลากหลายมิติที่ทำให้ประเทศนี้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ อาทิ

มิติด้านสังคมและเศรษฐกิจ

กฎหมาย

Residential Property Act หรือพระราชบัญญัติอสังหาริมทรัพย์ที่พักอาศัยของประเทศสิงคโปร์ นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นการบริหารจัดการที่ดินของประเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยรัฐจะเป็นผู้มีสิทธิ์ในที่ดิน

ทั้งหมด บริษัทต่างชาติสามารถเช่าที่ดินจากรัฐบาลสิงคโปร์ได้ โดยมีระยะเวลาเช่าขั้นต่ำ 30 ปี และสามารถขยายเวลาได้ถึง 60 ปี อัตราค่าเช่าจะขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้ง ซึ่งลักษณะของกฎหมายดังกล่าวทำให้รัฐมีอำนาจในการควบคุมและรักษาผลประโยชน์ของการใช้ที่ดินในประเทศ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประเทศสิงคโปร์มีที่ดินจำนวนน้อยและจำกัด การบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นเรื่องสำคัญ ด้วยเหตุนี้พรบ.ฉบับนี้ จึงเอื้อต่อการวางผังเมืองของประเทศ ซึ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยคำนึงถึงสุขภาพและความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ที่ดิน ที่อยู่อาศัย และมีการแยกโซนของพื้นที่การลงทุนเพื่ออุตสาหกรรม ทั้งหนักและเบาอย่างชัดเจน ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและเป็นตัวนำในการส่งเสริมมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การศึกษา

ในแง่ของการศึกษา ประเทศสิงคโปร์ นั้นถือได้ว่าเป็นความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นอย่างมาก โดยมีการปลูกฝังค่านิยมที่ดี ตั้งแต่เด็ก อาทิ เรื่องของความรักชาติ ความ

ซื่อสัตย์ การปลูกฝังค่านิยมการกระทำในสิ่ง ที่ถูกต้อง และการกระตุ้นให้เป็นผู้ที่เรียนรู้ ตลอดชีวิต อีกทั้งยังมีการเชื่อมโยงการวางผัง เมืองให้มีที่ตั้งเหมาะสมกับสถานศึกษาและ ละแวกที่อยู่อาศัย เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก ทำให้สถานที่ต่าง ๆ ใกล้บ้านมากขึ้น ในทุกพื้นที่ของเกาะเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการ เดินทาง และภาระในชีวิตประจำวัน

ระบบบริการสาธารณสุข

การปลูกฝังให้ประชาชนในประเทศ รักษาสุขภาพและออกกำลังกายก็เป็นสิ่งที่ ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก และจากการได้ไปศึกษาดูงานที่โรงพยาบาล ในประเทศสิงคโปร์พบว่าโรคเบาหวานเป็น โรคเรื้อรังที่ประชากรในประเทศเป็นมาก อันดับหนึ่ง ทางรัฐบาลจึงพยายามผลักดันให้ มีการลดการบริโภคน้ำตาลในอาหารลง และ ในฟู้ดคอร์ทยังเห็นจำนวนแคลอรีบอกในแต่ละเมนูอาหารอย่างชัดเจน เนื่องจากทาง รัฐบาลมีแนวความคิดว่าโรคเบาหวานเป็น โรคที่นำมาซึ่งโรคร้ายเรื้อรังอื่น ๆ ต่าง ๆ อาทิ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคไขมันอุดตันในเส้นเลือด เป็นต้น จึง พยายามผลักดันวิธีต่าง ๆ ให้ประชาชนหัน มาดูแลสุขภาพ มีนโยบายการแจกสายรัด ข้อ่มือสุขภาพ ให้แก่ประชาชนและแจก รางวัลแก่ผู้ที่สามารถเดินได้ตามจำนวนก้าว เดินที่กำหนดในแต่ละวัน ซึ่งเป็นนโยบาย

หนึ่งที่ช่วยให้ประชาชนออกกำลังกายด้วยการเดินมากขึ้น นอกจากนั้นในแง่ของการดูแลสุขภาพและติดตามดูแลผู้ป่วย ทางรัฐบาลเองก็มีแนวความคิดที่เน้นการรักษาที่ให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองมากขึ้น เพื่อลดภาระของบุคลากรทางการแพทย์ ที่มีแนวโน้มจะขาดแคลนในอนาคต อีกทั้งยังสร้างภาวะการพึ่งพาตนเองของคนไข้ และสนับสนุนให้คนในชุมชนใกล้เคียงช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อเจ็บป่วย เป็นผลบวกทางอ้อมที่ช่วยลดค่าใช้จ่ายทางสาธารณสุขของภาครัฐให้ลดลง

มิติการบริหารจัดการภาครัฐ

ระบบคมนาคมขนส่ง

สืบเนื่องจากนโยบายการวางผังเมืองที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การวางระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะทำได้สะดวกมากขึ้น และด้วยข้อได้เปรียบของขนาดพื้นที่ที่มีขนาดเล็ก ทำให้การวางระบบรถไฟฟ้าใต้ดินทำได้ค่อนข้างทั่วถึง แต่ถึงกระนั้นในอดีตประเทศสิงคโปร์เองก็ประสบกับปัญหาของจราจรที่ติดขัดเนื่องด้วยปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลที่มีจำนวนมาก ในปัจจุบันจึงได้มีหลากหลายมาตรการที่นำมาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาทิ การเพิ่มราคารถยนต์ให้สูงกว่าราคาในประเทศอื่น ๆ ถึงเกือบสามเท่า การเพิ่มภาษีรถยนต์ และการจำกัดการใช้รถยนต์ตามวันจากเลขทะเบียนรถ

เรียกได้ว่าไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่จะซื้อรถยนต์ส่วนตัวสักคันหนึ่ง อีกทั้งผู้ที่จะเป็นเจ้าของรถต้องมีความพร้อมมากพอที่จะดูแลและจัดการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้

การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรของรัฐถึงแม้ว่าประเทศสิงคโปร์จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก แต่สิ่งหนึ่งที่นายกย่องคือการพัฒนาเมืองโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเพื่อการอยู่อาศัยอย่างยั่งยืน ตลอดจนการสร้าง ความเหนียวแน่นของชุมชน โดยมีหน่วยงานหลัก ๆ คือ องค์กรพัฒนาเมือง (Urban Redevelopment Authority) ทำหน้าที่วางแผนการใช้ที่ดิน กำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองตามการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การอนุรักษ์อาคารเพื่อคุณภาพความน่าอยู่อาศัย ความปลอดภัย และความยั่งยืนของสภาพแวดล้อม โดยสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ คือ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวของเมืองให้มากขึ้น และแทรกพื้นที่สีเขียวให้กระจายไปในทุก ๆ พื้นที่เมือง โดยเฉพาะบริเวณที่พักอาศัย มีการสร้างสวนสาธารณะชุมชน ปรับปรุงพื้นที่ว่างสาธารณะให้มีความงดงาม สร้างทางเดินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเส้นทางส่งน้ำคลองชลประทานให้มีทัศนียภาพที่สวยงามมากขึ้น โดยดัดแปลงให้มีความ

คล้ายคลึงกับธารน้ำธรรมชาติ จึงสามารถสร้างความอ่อนคลาญให้กับคนในพื้นที่บริเวณนั้นได้ และเป็นการเพิ่มมูลค่าของพื้นที่บริเวณนั้น ๆ อีกด้วย

บทเรียนแก่ประเทศไทย

รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง การศึกษา การบริหารจัดการที่ดินอยู่อาศัย ซึ่งประเด็นในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำมาปรับและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสภาพสังคมในประเทศไทยได้

ประเด็นที่ 1 : การพัฒนาคน

จุดเริ่มต้นของการมีพลเมืองที่มีศักยภาพนั้น ต้องย้อนไปถึงการมีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็งประกอบกับการมีคุณภาพทางการศึกษาที่ดีและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ซึ่งการจะมีสองสิ่งนี้ได้ นั้น คุณภาพชีวิตของประชากรในประเทศส่วนใหญ่ต้องดีเป็นอันดับแรก อีกทั้งช่องว่างของรายได้ระหว่างชนชั้นต้องลดลงมากเสียก่อน ทุกอย่างเป็นพลวัตรที่ต้องขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน เราไม่สามารถจะทำการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนได้ถ้าหากขาดการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรที่จะทำหน้าที่หลักเป็นฟันเฟืองใน

การขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทยนั้นคือเราไม่ได้พัฒนาสองปัจจัยความสำเร็จนี้ไปพร้อมกัน

ประเด็นที่ 2 : การกระจายผลประโยชน์ให้ทั่วถึงรัฐบาลเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการนำประเทศให้บรรลุเป้าหมายการทำเพื่อผลประโยชน์ของประเทศอย่างแท้จริง และการมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์แก่ประชากรในประเทศเป็นสิ่งสำคัญ นโยบายของการพัฒนาประเทศจึงไม่ควรเป็นแค่ นโยบายหาเสียงทางการเมือง แต่ควรเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งคนและประเทศ เน้นการยกระดับและส่งเสริมให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น